

LUYỆN TỪ VÀ CÂU

KẾT NỐI TRI THỨC
VỚI CUỘC SỐNG

TIẾNG VIỆT

DẤU GẠCH NGANG

Trang 106

DẤU GẠCH NGANG

Khởi Động

Dấu gạch ngang trong câu dùng để đánh dấu bộ phận chú thích, giải thích.

Trần Đăng Khoa – thần đồng thơ Việt Nam – 8 tuổi đã có bài đăng báo.

DẤU GẠCH NGANG

Khởi Động

Em hãy so sánh nghĩa của câu nếu lược bỏ
dấu gạch ngang.

*Trần Đăng Khoa – thần
đồng thơ Việt Nam – 8 tuổi
đã có bài đăng báo.*

*Trần Đăng Khoa thần đồng
thơ Việt Nam 8 tuổi đã có
bài đăng báo.*

DẤU GẠCH NGANG

Khởi Động

Câu không có dấu gạch ngang sẽ không rõ nghĩa.

*Trần Đăng Khoa – thần
đồng thơ Việt Nam – 8 tuổi
đã có bài đăng báo.*

*Trần Đăng Khoa thần đồng
thơ Việt Nam 8 tuổi đã có
bài đăng báo.*

DẤU GẠCH NGANG

Khám Phá

1. Dấu gạch ngang trong các câu dưới đây được dùng để làm gì?

Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam – sự kiện văn hóa quan trọng đối với người yêu thích sách – được tổ chức vào ngày 21 tháng 4 hằng năm.

Ha-ri Pót-tơ – bộ truyện của nhà văn Giô-an Rô-ling – có sức hấp dẫn kì lạ với nhiều trẻ em trên thế giới.

A Đánh dấu lời nói trực tiếp của nhân vật.

B Đánh dấu các ý liệt kê.

C Nối các từ ngữ trong một liên danh.

D Đánh dấu bộ phận chú thích, giải thích.

1. Dấu gạch ngang trong các câu dưới đây được dùng để làm gì?

HOÀN THIỆN PHIẾU BÀI TẬP

Câu	Bộ phận câu sau dấu gạch ngang và ý nghĩa	Công dụng của dấu gạch ngang

1. Dấu gạch ngang trong các câu dưới đây được dùng để làm gì?

Câu	Bộ phận câu sau dấu gạch ngang và ý nghĩa	Công dụng của dấu gạch ngang
a. Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam – sự kiện văn hóa quan trọng đối với người yêu thích sách – được tổ chức vào ngày 21 tháng 4 hằng năm.	Sự kiện văn hóa quan trọng đối với người yêu thích sách (giải thích cho “Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam”)	Đánh dấu bộ phận chú thích/ giải thích.
b. <i>Ha-ri Pót-tơ</i> – bộ truyện của nhà văn Giôn Râu-linh – có sức hấp dẫn kì lạ với nhiều trẻ em trên thế giới.	Bộ truyện của nhà văn Giôn Râu-linh (giải thích cho (cuốn) <i>Ha-ri Pót-tơ</i>).	Đánh dấu bộ phận chú thích/ giải thích.

1. Dấu gạch ngang trong các câu dưới đây được dùng để làm gì?

Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam – sự kiện văn hóa quan trọng đối với người yêu thích sách – được tổ chức vào ngày 21 tháng 4 hằng năm.

A Đánh dấu lời nói trực tiếp của nhân vật.

B Đánh dấu các ý liệt kê.

C Nối các từ ngữ trong một liên danh.

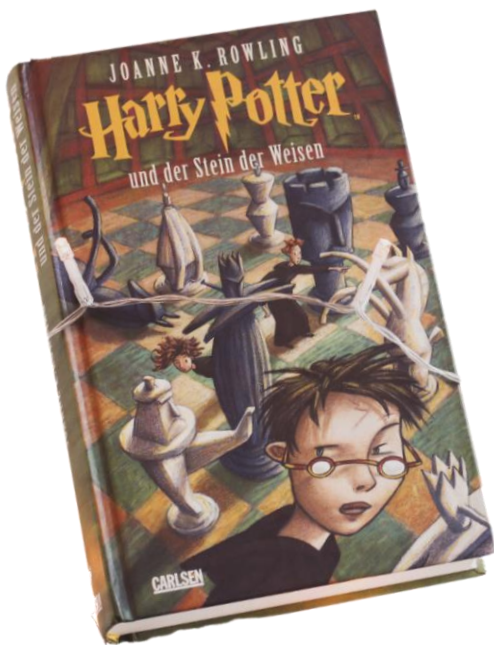
D Đánh dấu bộ phận chú thích, giải thích.

*Sự kiện văn hóa quan trọng đối với người yêu thích sách
(**giải thích cho** Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam)*

1. Dấu gạch ngang trong các câu dưới đây được dùng để làm gì?

Ha-ri Pót-tơ – bộ truyện của nhà văn Giô-an Rô-ling – có sức hấp dẫn kì lạ với nhiều trẻ em trên thế giới.

- A** Đánh dấu lời nói trực tiếp của nhân vật.
- B** Đánh dấu các ý liệt kê.
- C** Nối các từ ngữ trong một liên danh.
- D** Đánh dấu bộ phận chú thích, giải thích.

*Bộ truyện của nhà văn Giô-an Rô-ling
(**giải thích cho** (cuốn) Ha-ri Pót-tơ)*

2. Nêu đặc điểm về vị trí và công dụng của dấu gạch ngang trong mỗi trường hợp dưới đây:

a, Lê Quý Đôn – tên lúc nhỏ là Lê Danh Phương – nổi tiếng ham học, thông minh, có trí nhớ tốt.

(Thế An)

b, Thế giới biết ơn những nhà phát minh đã góp phần thay đổi cuộc sống:

- Lát-xlô Bi-rô chế tạo nên bút bi.
- Lu-I Brai tìm ra chữ nổi dành cho người mù.
- Giôn Đun-lốp sáng chế ra lốp xe rỗng bơm hơi thay cho lốp cao su đặc.

(Bùi Diệp Anh)

c, Đến Phong Nha – Kẻ Bàng, chúng tôi thích thú ngắm nhìn động Thiên Đường kì vĩ với các nhũ đá đẹp lộng lẫy.

(Đặng Đức)

THẢO LUẬN

2. Nêu đặc điểm về vị trí và công dụng của dấu gạch ngang trong mỗi trường hợp dưới đây:

a, Lê Quý Đôn — tên lúc nhỏ là Lê Danh Phương — nổi tiếng ham học, thông minh, có trí nhớ tốt.

(Thế An)

*Dấu gạch ngang đứng ở giữa câu,
dùng để đánh dấu bộ phận chú thích
trong câu.*

2. Nêu đặc điểm về vị trí và công dụng của dấu gạch ngang trong mỗi trường hợp dưới đây:

b, Thế giới biết ơn những nhà phát minh đã góp phần thay đổi cuộc sống:

- Lát-xlô Bi-rô chế tạo nên bút bi.
- Lu-I Brai tìm ra chữ nổi dành cho người mù.
- Giôn Đun-lốp sáng chế ra lốp xe rỗng bơm hơi thay cho lốp cao su đặc.

(Bùi Diệp Anh)

*Dấu gạch ngang đứng ở mỗi ý liệt kê,
dùng để đánh dấu các ý liệt kê.*

2. Nêu đặc điểm về vị trí và công dụng của dấu gạch ngang trong mỗi trường hợp dưới đây:

c, Đến Phong Nha — Kẻ Bàng, chúng tôi thích thú ngắm nhìn động Thiên Đường kì vĩ với các nhũ đá đẹp lộng lẫy.
(Đặng Đức)

*Dấu gạch ngang
nối các từ trong
một liên danh
và đứng ở giữa
các từ ngữ.*

DẤU GẠCH NGANG

GHI NHỚ

Ngoài việc dùng để đánh dấu lời nói trực tiếp của nhân vật, đánh dấu các ý liệt kê, nối các từ ngữ trong một liên danh, **dấu gạch ngang** có thể được đặt ở giữa câu để đánh dấu bộ phận chú thích, giải thích trong câu.

DẤU GẠCH NGANG

Luyện Tập

3. Dấu gạch ngang trong câu nào dưới đây dùng để đánh dấu bộ phận chú thích, giải thích?

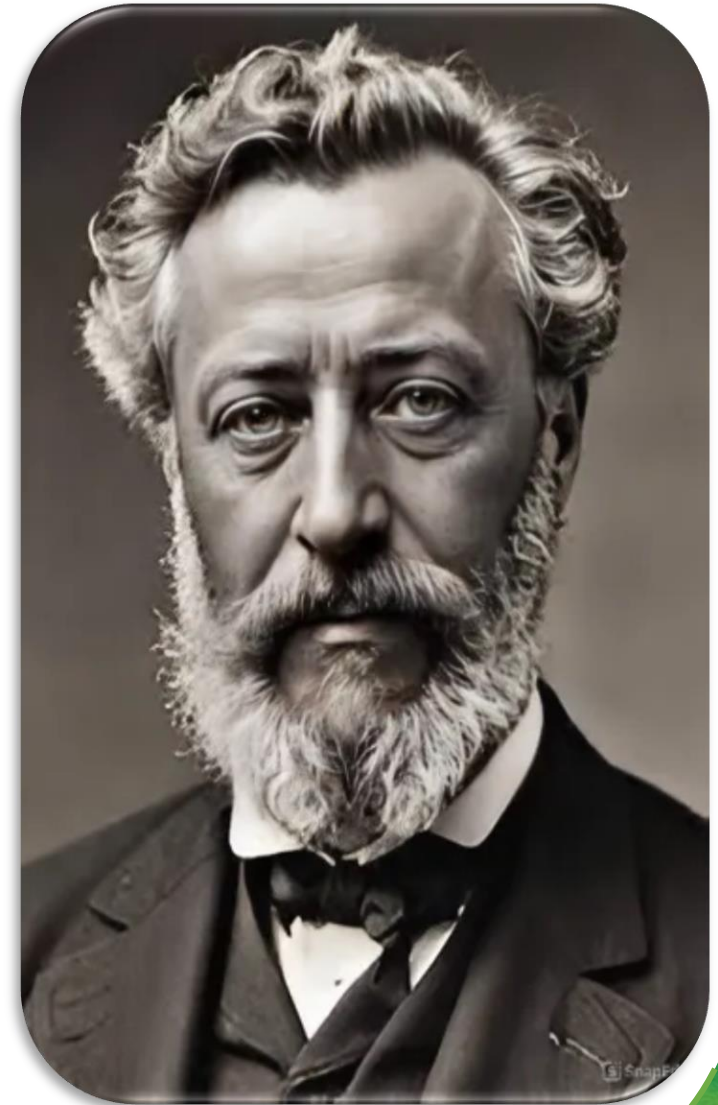
(1) Giuyn Véc-nơ – một trong những người được gọi là “cha đẻ của khoa học viễn tưởng” – rất thích du lịch tới các miền xa xôi. (2) Năm mười một tuổi, cậu định đi theo một chiếc thuyền Ấn Độ - chiếc thuyền mà cậu hi vọng sẽ căng buồm đi khắp đó đây. (3) Khi cha phản đối, cậu đã hứa:

- Từ nay, con chỉ du lịch trong tưởng tượng thôi.

(4) Nhờ những chuyến “du lịch” đó, Giuyn Véc-nơ đã viết nên nhiều truyện khoa học viễn tưởng:

- *Hai vạn dặm dưới biển,*
- *Vòng quanh thế giới trong 80 ngày,...*

(Theo Bảo Ngọc)

3. Dấu gạch ngang trong câu nào dưới đây dùng để đánh dấu bộ phận chú thích, giải thích?

Giuy-n Véc-nơ – một trong những người được gọi là “cha đẻ của khoa học viễn tưởng” – rất thích du lịch tới các miền xa xôi.

Năm mười một tuổi, cậu định đi theo một chiếc thuyền Ấn Độ - chiếc thuyền mà cậu hi vọng sẽ căng buồm đi khắp đó đây.

Khi cha phản đối, cậu đã hứa:

- Từ nay, con chỉ du lịch trong tưởng tượng thôi.

Nhờ những chuyến “du lịch” đó, Giuy-n Véc-nơ đã viết nên nhiều truyện khoa học viễn tưởng:

- Hai vạn dặm dưới biển,
- Vòng quanh thế giới trong 80 ngày,...

Đánh dấu lời nói trực tiếp của nhân vật.

Đánh dấu các ý liệt kê.

Đánh dấu bộ phận chú thích, giải thích.

DẤU GẠCH NGANG

Vân Dung

4. Viết 2 – 3 câu về một danh nhân, trong đó có dùng dấu gạch ngang để đánh dấu bộ phận chú thích, giải thích.

Ví dụ:

Một lần, Pa-xcan đi về khuya, thấy bố - một viên chức tài chính – vẫn cặm cụi ngồi kiểm tra sổ sách. Anh rất thương bố, lặng lẽ đi về phòng mình và vạch sơ đồ gì đó lên giấy. Ít hôm sau, anh đã chế tạo xong cái máy cộng trừ và mang tặng bố, giúp bố bớt vất vả vì những con tính.

LUYỆN TỪ VÀ CÂU

CHÚC CÁC EM
HỌC TỐT!

